

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY - 21. TÝDEN (24.5.2021)

Kamil Holý

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství.

Výskyt škůdců

Zvyšuje se druhová pestrost škůdců, ale početnost je většinou pod prahem škodlivosti. S ohledem na počasí lze očekávat vyšší výskyty až koncem týdne. Po víkendu má být teplé a slunečné počasí - je předpoklad zvýšené migrace do porostů a kladení vajíček (škůdci jsou připraveni, ale brzdí je chlad).

Dřepčící po ošetření většinou pod prahem škodlivosti, ale plošně ve všech porostech. Květílka zelná klade naplno, letos je silný výskyt, na neošetřených/nemořených porostech budou škody. Začíná migrace mšic a zápředníčka polního. Zvyšuje se početnost mūr, objevují se první housenky. Jsou první snůšky mandelinky bramborové, ale kuli chladu v letošních bramborech zatím v minimálních počtech.

V letošním roce, s odlišným počasím v různých částech ČR, jsou velké rozdíly mezi regiony jak v sumě efektivních teplot určujících délku vývoje škůdců (a tím i jejich datum líhnutí), tak v počtu dní vhodných pro migraci do porostů. Věnujte proto zvýšenou pozornost monitoringu, ať vás škůdci ani choroby nepřekvapí.

Brukvovitá zelenina - nadprůměrný výskyt vajíček květílky zelné, náchylné druhy zelenin ošetřit proti dospělcům. Postřik vyřeší současně i dřepčíky, kteří postupně naletují do porostů. Objevují se první housenky různých druhů mūr. Začíná létat zápředníček polní.

Ostatní zelenina - začíná létat osenice polní, ale na ošetření proti housenkám je čas. Vyskytují se i dospělci dalších mūr (např. mūra kapustová, m. zelná), ale vajíček a housenek je zatím velmi málo. Vyšší aktivitu lze očekávat příští týden se zvýšením nočních teplot. Škodlivost drátovců a třásněnek na cibuli zůstává stejná. Na zaplevelujících bramborech z loňského roku dospělci a první snůšky mandelinky bramborové, s oteplením se začnou stěhovat i do letošních porostů.

Dřepčící, vajíčka květílek a různé housenky jsou nejčastěji k vidění

Dřepčící - *Phyllotreta* spp.

- plošný výskyt, místy nad prahem škodlivosti.

Monitoring - dospělci jsou většinou na vrchní straně listů, ve kterých jsou vykousané dírky.

Ochrana - vyšší škodlivost je za sucha, kdy poškozené listy rychleji usychají. U mladých rostlin se ošetření provádí při výskytu více než 1 dospělce na rostlinu, u rostlin s více listy určuje ochranu rozsah poškození listové plochy.

Prevenčí je obsev mladých porostů hořčicí, kterou dřepčící upřednostňují před tuhými listy většiny druhů brukvovitých zelenin.

Květilka zelná

- intenzivně klade, letos je nadprůměrný výskyt, zvážit ošetření proti dospělcům i v porostech, které jsou mořené, ale kde později škodí na konzumních částech (např. na zemi ležící kedlubny).

Monitoring - bílá vajíčka ukrytá mezi rostlinou a půdou (kořenový krček nebo nadzemní část ležící na půdě).

Ochrana - moření sadby nebo ošetření proti dospělcům před vykladením vajíček.

Drátovci

- jsou plně aktivní, vyšší škody na mladých rostlinách lze očekávat cca do poloviny června.

Monitoring - před výsadbou se počet drátovců zjišťuje půdními výkopky nebo pomocí návnad.

Příznaky napadení - rostliny vadnou nebo odumírají, v okolí kořenů jsou nažloutlé larvy s 3 páry hrudních končetin. Podobné příznaky způsobují i larvy květilek nebo housenky osenic.

Ochrana - je nutné provádět v celém osevním postupu, ne pouze u konkrétní plodiny. Na pozemky s vysokým výskytem drátovců nedávat citlivé plodiny v jarním období (pěstovat až v dalším turnusu od června, kdy jsou drátovci méně aktivní).

U plodin, kde je to možné, použít moření sadby nebo osiva, do některých plodin je povolen granulovaný tefluthrin.

Zápředníček polní

- nálet prvních dospělců do feromonových lapáků, odchty zatím nízké, začátek kladení.

Monitoring - zelené housenky zpravidla na spodní straně listů, žijí jednotlivě, ale na listu může být více housenek. Mají tvar brousku (nejširší uprostřed, k hlavě a zadečku se zužují). Skeletují listy, vrchní pokožka zůstává neporušena.

Dospělci se monitorují feromonovými lapáky.

Ochrana - provádí se proti mladým housenkám, které jsou nejcitlivější k insekticidům. Housenky jsou ukryté na spodní straně listů pod pokožkou => použít přípravky pronikající do pletiv (lokálně systémové) nebo kontaktními přípravky ošetřit i spodní stranu listů.

Ochrana proti dospělcům se provádí pouze při velmi vysokém výskytu. Mohou se vyskytovat rezistentní populace.

Housenky mūr

- létají dospělci polyfágních druhů mūr (m. zelná, m. kapustová, osenice polní a další), vajíčka a housenky na rostlinách zatím vzácně, ale s příchodem teplého počasí budou více aktivní.

Monitoring - vajíčka a housenky různého zbarvení na listech a řapících, kde se objevují různé požerky, případně trus.

Dospělci osenice polní se monitorují feromonovými lapáky přímo na pozemku, osenici a další druhy sleduje UKZUZ odchycením do světelných lapáků.

Ochrana - provádí se na líhnoucí se housenky, které jsou k insekticidům nejcitlivější.

Třásněnky na cibuli

- na rostlinách dospělci i nymfy, při vyšších počtech mohou poškodit listy.

Monitoring - dospělci i nymfy jsou ukryté mezi nahloučenými listy cibule nebo volně

na listech. Žlutooranžové nymfy, které jsou zatím velmi malé a bez lupy se mohou snadno přehlédnout.

Ochrana - má smysl pouze na ozimé cibuli s vysokým počtem dospělců a nymf, kteří způsobují viditelné poškození listů.

Užitečné organismy

Dospělci užitečných organismů se objevují na okolní vegetaci (aleje, břehy potoků, okraje lesů, louky), do porostů zelenin začnou migrovat až s příchodem škůdců (potrava). Atraktivní jsou především mšice, třásněnek na cibuli si většina druhů nevšímá.

Na polích převažují nesespecializovaní predátoři (střevlíci, drabčící, pavouci), objevují se první vajíčka zlatooček.

Květilka zelná pokračuje v kladení vajíček

Líhnou se brouci mandelinky bramborové, objevují se první snůšky vajíček

Požerák a housenka můry na cibuli

Zápředníčci ve feromonovém lapáku

Zoubkování okrajů hrachových listů způsobují dospělci listopasů, kteří se ukrývají na rostlinách a zjišťují se oklepem. Jsou dobře maskovani, splývají s půdou, prozradí se až při pohybu. Většinou neškodí.

V porostech jsou hojní dospělci muchnic, kteří neškodí

Dospělec a vajíčka chřestovníčka obecného na chřestu

Pavouk s uloveným chřestovníčkem

Nazelenalé vajíčko na stopce patří dravým zlatoočkám - je předzvěstí brzkého výskytu mšic

Naletuje polyfágní mšice maková, objevují se první kolonie